

งานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

นายณรงค์ศักดิ์ กุลรัตน์

ศูนย์วิทยพัทยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาความหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN: 974-561-065-8

008094

๖ ๒๕๒๕๔๗๗

THE EDUCATIONAL ADMINISTRATIVE TASKS OF
PROVINCIAL NON-FORMAL EDUCATION CENTERS

Mr. Narongsak Kulchin

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์

งานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

โดย

นายณรงค์ศักดิ์ กุลจินต์

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราตุลย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

(Signature)

...คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(Signature) ...ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันดีเมธ)

(Signature) ...กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราตุลย์)

(Signature) ...กรรมการ

(อาจารย์ ดร.กล้า สมตระกูล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ งานบริหารการศึกษาระดับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ชื่อผู้ศึกษา นายณรงค์ศักดิ์ กุลชินทร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนพงษ์ บุญจิตราภรณ์
ภาควิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2524

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของระบบบริหารงานศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
2. เพื่อศึกษางานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
3. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานภายในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยประชากร 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารจำนวน 57 คน บุคลากรในศูนย์จำนวน 242 คน รวมทั้งสิ้น 299 คน จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 24 ศูนย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ชุด ชุดที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ แบบประเมินค่า และแบบสอบถามปลายเปิด ถามเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด แบ่งเป็น 4 ด้านคือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารธุรการ อาคารสถานที่ บริการและการเงิน และงานบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ใช้สอบถามประชากรทั้ง 2 กลุ่ม โดยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 336 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 299 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.99 ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับหัวหน้าศูนย์โดยเฉพาะ แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบและเติมค่าเกี่ยวกับโครงสร้างระบบบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ส่งแบบสอบถามไป 24 ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100.00 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ส่วนใหญ่จะมีโครงสร้างของระบบบริหาร การศึกษาที่คล้ายคลึงกัน โดยมีหัวหน้าศูนย์เป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในศูนย์ และมีผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ เป็นผู้แบ่งเบาภาระหน้าที่หนึ่งหรือสองคนแล้วแต่หัวหน้าศูนย์จะกำหนด มีหัวหน้าฝ่าย 6 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายแผนงานและโครงการ ฝ่ายการศึกษาสายสามัญ ฝ่ายการศึกษาสายอาชีพ ฝ่ายพัฒนาและฝึกอบรม และฝ่ายการศึกษามวลชน การบริหารมีโครงสร้างเป็นระบบบริหาร สายเดียวเป็นส่วนใหญ่และแบบสายงานบังคับบัญชาสองสาย คือสายงานประจำกับสายที่ปรึกษา มีแผนภูมิแสดงโครงสร้างแบ่งสายงานไว้ครบทุกศูนย์ มีการเขียนกำหนดบทบาท หน้าที่และ ขอบข่ายความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ๆ เป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดทำคู่มือและระเบียบ การปฏิบัติงาน กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ไว้เด่นชัด บรรยายภาคในการทำงานเปิดเผย มี อิสรระ สามัคคี และให้ความสำคัญต่อฐานะตำแหน่ง พอสสมควร ระบบสื่อสารภายในศูนย์ มีระบบ สื่อสารภายในศูนย์อย่างทั่วถึง

2. ผู้บริหารมีความเห็นว่า ศูนย์ปฏิบัติงานบริหารการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน งานบริหารการศึกษาที่ศูนย์ปฏิบัติมากเรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ งานบริหารด้านความสัมพันธ์กับ ชุมชน งานธุรการ อาคารสถานที่ การบริการและการเงิน งานบริหารวิชาการ และงานบริหาร บุคคล

3. บุคลากรมีความเห็นว่า ศูนย์ปฏิบัติงานบริหารการศึกษาอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ยกเว้นงานบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชนที่ศูนย์ปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นอันดับหนึ่ง งานบริหาร การศึกษาที่ศูนย์ปฏิบัติตามลำดับที่ 2, 3 และ 4 คือ งานบริหารธุรการ อาคารสถานที่ บริการ และการเงิน งานบริหารวิชาการ และงานบริหารบุคคลตามลำดับ

4. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานภายในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้ บริหารและบุคลากรต่างก็มีความเห็นคล้ายคลึงกันคือ บุคลากรขาดความรู้ในเรื่องหลักสูตร วิธี การสอน บุคลากรไม่เพียงพอ บุคลากรขาดอุดมการณ์ ขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ทางด้านธุรการ อาคารไม่เพียงพอ การเบิกเงินล่าช้า การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ มีน้อย ชุมชนให้ ความร่วมมือกับศูนย์น้อย

Thesis Title The Educational Administrative tasks of
 Provincial Non-formal Education Centers

Name Mr. Narongsak Kulchin

Thesis Advisor Assistant Professor Noppongs Bunyajitradulya

Department Educational Administration

Academic Year 1981

ABSTRACT

Purposes of the Study

1. To study the structure of educational administrative system of provincial non-formal education centers.
2. To study the educational administrative tasks of provincial non-formal education centers.
3. To study the problems concerning the educational administrative tasks of provincial non-formal education centers.

Research Procedures

The population used in this research consisted of 57 administrators and 242 working personnel from 24 provincial non-formal education centers, which equaled 299 for the total population for the research.

The instrument used in this study was a questionnaire divided into 2 parts.

Part one included a check-list, a rating scale, and an open-ended questionnaire concerning the task of educational administration of provincial non-formal education centers. The items of the questionnaire included four areas of educational administration : academic, personnel, business which included building, services, and budget, and community relations administration. Three hundred copies of the questionnaire were distributed among the two groups of the population. Two hundred ninety-nine copies, or 88.99 percent, were returned.

Part two of the questionnaire was especially constructed for the heads of provincial non-formal education centers. It included a check-list and a fill-in-the-blank questionnaire concerning the structure of the administrative system of provincial non-formal education centers. Twenty four copies of the questionnaire were distributed and all were returned.

The data were analysed by using percentages, means, and standard deviations.

Findings

1. The structures of the administrative system of most of provincial

23

non-formal education centers are similar. The head of the center has the highest responsibility in the center. One or two assistants are appointed by the head of the center himself to help with the work. There are six divisions of work in the center, including administration, planning and programming, general education, vocational education, development and training, and mass education.

The structure of the administrative system in most centers is the line-form of structure and some have the two-line form (that is, the line and staff form of structure). In every center there are both an organization chart and a function chart written clearly to show the span of control and responsibilities of each position. There are manuals and descriptions of regulation for work with clearly written policy and objectives. The climate in the organization is open, free, and unified. The people realize the importance of their position and status moderately. The communication system is well organized through most of the centers.

2. The administrators thought that provincial non-formal education centers carried out the educational administrative tasks at a high level in every area. The tasks performances were considered in the following order of important : community relations, business, building, services and budget, academic and personnel.

3. Working personnel thought that provincial non-formal education centers carried out the educational administrative tasks at a low level in every area except for the task of community relations on which the center concentrated as the first in the administrative order.

Business was considered as the second, building as the third, services and budget as the last in the order.

4. Problems concerning administrative tasks in provincial non-formal education centers are as follows.

Both the administrators and the working personnel agreed that the working personnel lacked knowledge of curriculum and teaching technique. They did not have the desire to work. Personnel experienced in business and building were insufficient. The budgeting system was inactive. Coordination with other organizations was practiced at a low level. Cooperation from the public was not sufficient. It was at a low level. The centers lacked manpower as working personnel.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ผู้ควบคุมการวิจัยที่ได้ให้คำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร. กล้า สมดระกูล ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณหัวหน้าศูนย์และบุคลากรในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดโครงการเงินกู้ทั้ง 24 ศูนย์ ที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม อาจารย์บุญปภา อนันต์สุชาติกุล แห่งคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์วรพจน์ เตียวกุล หัวหน้าฝ่ายวางแผนและวิจัย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้คำแนะนำในด้านการใช้สถิติ อาจารย์รุจิราพรพรณ รุ่งรอด และท่านอื่น ๆ ซึ่งมีอาจกล่าวนามได้หมด ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยโดยสมบูรณ์

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พ.ต.ท. รณภูมิ กุลจันต์ ที่ได้สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษาตลอดมา ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบัน.

ณรงค์ศักดิ์ กุลจันต์

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการภาพประกอบ	ฉ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์จากการวิจัย	6
คำนิยาม	6
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล	9
2. เอกสารอ้างอิงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ความหมายของการศึกษานอกโรงเรียน	13
ความจำเป็นและความสำคัญในการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด	16
โครงสร้างการบริหารทั่วไป	18

ความหมายของการบริหารการศึกษา	20
หน้าที่การบริหารของผู้บริหารการศึกษา	22
งานบริหารด้านวิชาการ	26
งานบริหารบุคคล	31
งานบริหารด้านธุรการ อาคารสถานที่ บริการและการเงิน	35
งานบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
3. วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากร	43
กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
ลักษณะของแบบสอบถาม	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	52
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	55
ตอนที่ 2 โครงสร้างของระบบบริหารงานศูนย์การศึกษานอก-	
โรงเรียนจังหวัด	59
ตอนที่ 3 งานบริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้านตามความเห็นของ	
ผู้บริหารและบุคลากรในศูนย์	77
ตอนที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานภายในศูนย์การศึกษานอก	
โรงเรียนจังหวัด	87

บทที่	หน้า
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	95
สรุปผลการวิจัย	96
อภิปรายและข้อเสนอแนะ	99
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	107
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	114
ประวัติการศึกษา	146

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. สถานภาพส่วนตัวของผู้บริหาร	56
2. สถานภาพส่วนตัวของบุคลากรในศูนย์	57
3. จำนวนของศูนย์ที่ได้มีการจัดทำแผนภูมิแสดงโครงสร้างการแบ่ง สายงานบังคับบัญชา	65
4. บุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งต่าง ๆ ภายในศูนย์	65
5. ตำแหน่งที่ได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนเมื่อหัวหน้าศูนย์ไม่ สามารถปฏิบัติราชการได้	67
6. บทบาท หน้าที่และขอบข่ายในการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์ .	68
7. การจัดทำคู่มือและระเบียบในการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์ .	68
8. การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษร	69
9. จำนวนบุคลากรที่อยู่ในความรับผิดชอบของหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ...	69
10. ผู้ที่ได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติงานโครงการต่าง ๆ	71
11. บรรยากาศในการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ	72
12. การแตกแยกในเชิงขัดแย้งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ของบุคลากร	72
13. การให้อิสระในการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ	72
14. การเสนอรายงานการปฏิบัติของบุคลากรที่เป็นไปตามลำดับชั้น ..	73
15. การให้ความสำคัญต่อฐานะของตำแหน่งระดับต่าง ๆ ของบุคลากร	73
16. ระดับความเห็นในเรื่องการบริหารอย่างมีกฎเกณฑ์	74
17. ประสิทธิภาพของระบบการสื่อสารภายในหน่วยงาน	74
18. งานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตาม ความเห็นของผู้บริหาร	78
19. งานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตาม ความเห็นของบุคลากร	83
20. พฤติกรรมรายชื่อของงานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร	116
21. พฤติกรรมรายชื่อของงานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษานอก โรงเรียนจังหวัด ตามความเห็นของบุคลากรในศูนย์	121

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1. แผนภูมิการบริหารงานในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยยึดสายบังคับบัญชาสายเดียว (ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์มีคนเดียว) ...	61
2. แผนภูมิการบริหารงานในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยยึดสายบังคับบัญชาสายเดียว (ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์มีสองคน)	62
3. แผนภูมิการบริหารงานในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยยึดสายบังคับบัญชา ประจำกับสายงานที่ปรึกษา (ผู้ช่วย- หัวหน้าศูนย์มีคนเดียว)	63
4. แผนภูมิการบริหารงานในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยยึดสายบังคับบัญชาประจำกับสายงานที่ปรึกษา (ผู้ช่วยหัวหน้า ศูนย์มีสองคน)	64

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย